Periodical Division
Library of Congress

ČI... osimo, poglejte na
šte... naslova za dan, ko
Vaš... poteče. V teh časih
splo... ja cen, potrebu-
je li... vanje. Skušajte
imeti... naprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Entered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

ZA NEKAJ VEČ KOT 2c na dan dobivate ... "GLAS NARODA" PO POŠTI NARAVNOST NA DOM (Izvzemši sobot, nedelj in praznikov)
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

No. 248. — Stev. 248. (Telephone: CHelsea 3-1242) NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 18, 1942 — PET EK, 18. DECEMBRA, 1942 VOLUME L. — LETNIK L.

ROMMELOVA ARMADA PRESEKANA NA DVOJE

ANGLEŠKA OSMA ARMADA JE Z NAGLIM VDARCEM V LOKU PREHITELA BEŽEČO NEMŠKO ARMADO POD FELDMARŠALOM ROMMELOM TER JO JE PRESEKALA NA DVOJE. — BOMBNIKI UNIČUJEJO PREDNJE IN ZADNJE ČETE, OD VZHODA PA ZADNJI DEL UNIČUJE OSMA ARMADA

En del angleške osme armade je včeraj naglo vdaril proti jugu, nato pa se obrnil proti severu ter pri Wadi Matratinu, kakih 65 milj zapadno od El Agheile prestregel bežeče Nemce. Dognano je, da se nahajata v angleških rokah ena oklopna divizija in motorizirana infanterijska divizija.

Nemci so se z vso silo skušali prebiti skozi angleški obroč, toda pri tem so imeli le še tem večje izgube. Nemci pa še vedno vstrajajo in se bore.

Berlinski radio je sporočil, da se feldmaršal Rommel "sedaj nahaja nekje druge in ima drug posel," ne pove pa, kje in kaj dela.

Armada, ki je presekala nemško armado, je bila posebno izvežbana za naglo prodiranje po puščavi. Obrnila se je več milj od obrežja proti jugu, prehodila minska polja, nato pa se je obrnila proti severu.

Nemškim zadnjim četam se ni posebno mudilo; njihova naloga je bila Angleže zdrževati čim dalje mogoče, da se more glavna armada v redu umikati. V tem pa so Angleži Nemce prehiteli in presenetili.

Pa tudi zapadni del, ki beži v Tripolitanijo, ima velike težkoče. Vojaki, tanki, truki in drugo orožje se gnete po cesti, ameriški bombniki pa sipljejo med množico smrt in razdejanje. Bombniki so posebno bombardirali okoli Nofilije, okoli 90 milj od El Agheile in med Nemci je nastala velikanska zmešnjava.

Tekom včerajšnjega dne so ameriški aeroplani med drugim obiskali tudi Tamet, 3 5 milj zapadno od Sirte in Castel Benito blizu Tripolisa.

Angleški vojaški krogi pravijo, da je to največji poraz od leta 1918, kar jih je še doživela nemška armada. Kot pravijo zadnja poročila, je dospel prvi del Rommelove armade že 120 milj zapadno od El Agheile.

Neuradno poročilo pravi, da je Angležem padlo v roke še zadnjih 80 do 100 Rommelovih tankov in okoli 9000 najboljših vojakov, ki so branili umik.

General Montgomery je že pred več časom pričel s svojim obkoljevanjem in Rommel se je najbrže zaradi tega naglo in brez boja umaknil iz El Agheile, pa pri vsem tem še prepozno, da bi mogel preprečiti, da njegova armada ne bi bila presekana.

Bivši župan v Milwaukee pogrešan na morju

Washington, 16. dec. — Poročnik Carl F. Zeidler, 34 let stari bivši milwauški župan, je bil zaeno s svojo posadko, ki je bila izgubljena na morju, proglašen za mrtvega.

Zeidler je bil poveljujoči poročnik ladijskega topničarskega oddelka na trgovski ladji ameriške mornarice. Ta ladja je bila torpedirana nekje v Severnem Atlantiku sredi meseca novembra.

Stavka razvaževalcev časopisov v N. Y. končana

Stavka razvažalcev časopisov v New Yorku, ki je trajala tri dni, je končana, ker so se delavci pokorili ukazu War Labor Boarda, da se vrnejo na delo ter da se spor zravna brez zastoja dela.

NEMCI IZGUBILI MNOGO TANKOV

Ruski glavni stan poroča, da je bilo ob železnici, ki pelje v Kotelnikov, ubitih 1235 Nemcev in razbitih 12 tankov. Rusi so tudi dosegli velike uspehe na osrednji fronti ter utrdili svoje postojanke v Donovem kolenu.

Najhujši boji so bili jugozapadno od Stalingrada, kjer so Rusi odbili vse nemške napade. Pri Rževu so zavzeli pet utrjenih vasi.

Rusko poročilo pravi, da je bila nemška 14. motorizirana divizija, ki je prvotno štela 20 tisoč mož, uničena.

Severozapadno od Stalingrada je nemška 20. divizija ljuto napadla, da bi se izvlekla iz zagate, pa se ji ni posrečilo.

Tudi v Stalingradu se boji nadaljujejo.

Hud mraz v New Yorku

Nenadoma je v New Yorku in po njegovi okolici zavladal hud mraz in živo srebro je kazalo 9 stop. ob 7 zjutraj. Nato je mraz pričel ponehavati, tako da je bilo ob popol. že 25 stopinj. Ponoči pa je zapadel sneg.

Francosko brodovje bodo dobili zavezniki

Kot naznanja zavezniški glavni stan v Afriki, je admiral Jean Darlan včeraj izjavil, da se bo močno francosko brodovje v Dakarju, Aleksandriji in v drugih afriških pristaniščih pridružilo zavezniškemu brodovju in se bo borilo proti osišču.

DARLAN PRAVI, DA BO ODLOŽIL OBLAST PO VOJNI

Iz zavezniškega glavnega stana v Severni Afriki je bila poslana zakasnela vest, da je francoski admiral Darlan pred nekaj dnevi prvič sprejel reporterje, odkar so zavezniki okupirali Severno Afriko. Povedal jim je, da namerava po končani vojni stopiti v zasebno življenje, ter da bodo bodoči voditelji Francije izbrani po francoskem ljudstvu samem.

"Povedal in poudaril sem že večkrat vrhovnemu poveljniku Eisenhowerju, da dejstvo, da sem vodil Severno in Zapadno Afriko proti osišču in v vrste zaveznikov, še ne pomeni, da iščem opore za kake osebne ambicije," je dejal Darlan.

Darlan je sprejel časnikarje v krasni vili, kateri vrtovi gledajo na Sredozemsko morje. Njegovo izjavo časnikarjem je podal v francoščini.

Medtem, ko je Darlan sprejel časnikarje, je stal ob njegovi strani Robert Murphy, posebni reprezentant predsednika Roosevelta.

Obljubljajoč vso kooperacijo z zavezniki in njihovimi cilji, je Darlan izjavil, da je podvzel kot francoski vrhovni komisar v Severni Afriki, sledeče korake:

1. Pomilostil je vse osebe, proti katerim je bilo podvzeto postopanje zaradi njih simpatij z zavezniki.

2. Vrnil je častniške rede vsem francoskim oficirjem, ki so bili odpuščeni zaradi njih sodelovanja z zavezniki.

3. Osvobodil je vse ujetnike in internirance iz dežel združenih narodov.

4. Podvzel je korake, da se zaustavi preganjanje židov.

5. Postavil je v akcijo oborožene sile pod poveljstvom gen. Henri Honore Giranda, da se bore na strani zaveznikov.

"Francoska Afrika, z njenimi zaveznicami," je dejal Darlan, "mora doprinesti kar največ mogoče v vojaškem pogledu za poraz Nemčije in Italije. To se bo doseglo potom sloge vseh državljanv neglede na njih politično, ali versko prepričanje."

Mornarica išča 30 patrijotičnih mačk

Memphis, Tenn. — Mornarica je objavila razglas, da potrebuje 30 mačk — najraje mačkov — za prostovoljno priglašenje za takojšnjo službo v vežbališki šoli v tem kraju.

Kapitan Norman H. Hitchcock, poveljujoči častnik, je pojasnil, da miši luknjajo pošiljke, ki jih prejemajo mornari od doma za božične praznike. Mački naj bi se torej mastili z mišmi, — da bi fantje lahko v miru pospravili "kekse" in piškote ter druge dobrote, ki jih spečejo skrbne ameriške ženske za fante v vojni sili.

GUERILKA MARIJA

Moskva. — Ženska guerilska oglednica, katera je poznana samo pod imenom Marija, je omogočila eno najuspešnejših od vseh guerilskih operacij, tekom katere je bil uničen daleč za fronto nemški bataljon v 70 minutah.

Vest o izrednem junaštvu in sposobnosti te guerilke je bilo obdelodanjeno ob priliki njenega odlikovanja z redom rdečega praporja.

Nemške izgube so štele 920 mož, ki so bili vsi ubiti, dalje je bilo uničenih 24 trukov, 4 tanki in večje število motornih koles. Guerilci so tudi uničili 400-tonsko zalogo olja.

Guerilska četa, ki je napadla postojanko, je štela 200 mož, kateri so se ravno pripravljali, da se presele v 150 kilometrov oddaljeni kraj, ko so dobili vest, da se nahaja v večji vasi in v nekaj manjših seliščih ob poti, po kateri so imeli korakati do svojega cilja, nemška divizija.

Nemci, ki so bili daleč za fronto, so se počutili docela varne, ker niso slišali nič o kakih guerilskih aktivnostih.

Guerilska četa se je ustavila kakih osem kilometrov od vasi in oglednica Marija, ki je bila v normalnih časih tkalka, se je podala na ogled terena. Šla je parkrat v vas, kjer je poizvedela za natančne pozicije Nemcev, ter je tudi dognala natančno število moštva v vsaki posamezni hiši.

Oboroženi z Marijino točno informacijo, so guerilci porazdelili svoje ljudi v skupine od 20 do 30 mož, ter so obkolili vas. V pripravnem trenotku so tiho šli v vas z različnih strani, ter spotoma pobili straže in vprizorili napad na speče Nemce z strojnicami in ročnimi granatami.

Nemci so se komaj zavedli, kaj se godi, ko je bil napad končan in so guerilci že odšli, natančno 70 minut potem, ko so naskočili vas.

Ruski guerilci so po končanem boju pobrali in povezali svoje ranjence ter nadaljevali svojo pot. Nemci so poslali za njmi svoje izvedne aeroplane, toda jih niso mogli izslediti. Pozneje so Rusi zvedeli, da so Nemci dali divizijskemu poveljstvu poročilo, v katerem so rekli, da so bili napadeni po parašutnikih, katere so Rusi po boju spet odpeljali s transportnimi letali. Priznali so izgubo 920 mož. Dejali so tudi, da so bili obstreljevani s topovi. Partizani so imeli s seboj le ročne granate, puške in strojnice.

SPREJEM AMERIKANCEV V AFRIKI

Prebivalci Orana v Alžiru navdušeno pozdravljajo ameriške vojake.

Kaj se godi na Hrvaškem?

V Lugano, Švica, izhaja v laščini časopis socialistične smeri "Libera Stampa", ki je prinesel v svoji številki od 24. septembra članek, iz katerega navajamo naslednje:

Vesti, ki prihajajo iz Hrvaške, potrjujejo že znana poročila o naraščajočih težkočah Pavelićeve vlade, ki s pomočjo nekaj tisočev ustašev gospodari nad narodom, ki šteje skoro 7 milijonov duš. Ljudstvo tudi v najmanj ni priznalo Pavelića in njegovih hlapcev za svojega vodjo in z veliko jasnostjo kaže, da je njihovi ideologiji nedostopno.

V juliju in avgustu se je položaj znatno poslabšal. Videti je, da so resni prvaki hrvaškega naroda, ki se požrtvovalno in naporno bore za svobodo, uspeli zediniti večji del narodovih sil in organizirati złožen odpor proti ustaški stranki ki si lasti oblast. Z vsemi mogočimi sredstvi je Pavelić dušil odpor naroda in dal dn'e 25. avgusta celo zgrabiti in zapreti poslance Hrvaške Kmečke Stranke. Med njimi so tudi nekateri celo vpisani kot člani Pavelićevega sabora, ter bi bili morali kot taki uživati imuniteto.

T o d a Hrvaška Kmečka Stranka je celokupno protestirala proti Pavelićevi notranji politiki. Partizansko delovanje se je začelo širiti, zasedenih je bilo mnogo večjih in manjših krajev v najrazličnejših predelih Hrvaške. O priliki razsula Jugoslavije so ostale v srednji Hrvaški, Dalmaciji, Slavoniji, Bosni in vzdolž celega Jadrana nekatere skupine, ki se niso udale. Te čete so osnovale središča odpora, ki se krepkdo razvija. Vsi ustaški poskusi, da bi pridobili zase voditelje teh čet, so se izjalovili.

Tako je prišlo do tega, da je bil dr. Maček iz konfinacije v Kupincu odveden v koncentracijsko taborišče.

Boj hrvaškega naroda pa se nadaljuje pod najrazličnejšimi okolnostmi in kljub najhujšim težavam. Položaj ni niti malo tak kot ga slikajo v Zagrebu, želeč o tem prepričati svetovno mnenje.

To ni meščanska vojna, tem več prava narodna vstaja, ki stremi za svobodo in se bori za obstanek naroda. To je guerilska vojna, katere se udeležujejo sem in tja tudi čete redne vojske in v kateri sodelujejo tudi meščani in ostalo prebivalstvo.

Nepravilno bi bilo govoriti o fronti in pozicijah — boj ne preneha nikdar, a tudi ni nikjer stalen. Vstaja, ki izbruhne zdaj tu, zdaj, tam se neprestano preliva iz kraja v kraj, a uspehi kljub temu naraščajo in se pretvarjajo v široko sodelovanje celokupnega naroda z uporom proti trinoštvu. Upati je da bo razvoj te vstajne borbe kmalu privedel do velikih presenečenj.

Žrtve in trpljenje hrvaškega naroda so nepopisne. Mnogo krajev in vasi je bilo popolnoma porušenih. Smrtne obsodbe so na dnevnem redu in ne prizanašajo niti ženam niti otrokom. Lakota trka na vrata, a narod se kljub temu brani z željo in voljo do zmage svojih idealov. — JIC.

ITALIJA BO PROGLASILA RIM ZA ODPRTO MESTO

Berne, Švica. — Iz zanesljivih rimskih virov se je te dni izvedelo, da se pripravljajo načrti za takojšnjo odstranjenje vseh vojaških instalacij iz mesta Rima in okolice, nakar bo Rim proglašen, kot odprto mesto. Iniciativa za podvzetje takih korakov je menda prišla iz Vatikana, ki ima po Rimu in v okolici več posestev, kar preprečuje potegnjenje določne črte v pogledu vatikanske poseti za slučaj bombnih napadov na Rim po zaveznikih, ki bi ne hoteli bombardirati vatikanske države.

Več vladnih ministrstev si je že vzpostavilo začasne stane zunaj Rima. Druge vladne služ be ali uradi, bodo storili isto, ako se Rim proglasi za odprto mesto.

— — —

Dakarski radio je podal vest, ki je bila zabeležena v New Yorku in katera navaja, da je italijanski zunanji minister Ciano poslal Hitlerju noto, v kateri pravi, da se boji Italija še večjih bombnih napadov, kar spravlja ljudstvo v razpoloženje, ki je nevarno osiščnemu vojnemu naporu. Hitler je Ciano odgovoril, da bo Nemčija pomagala Italiji s tem, da bo kmalu priredila težke bombne napade na Anglijo.

SLOVENSKI PRIMORCI V SEVERNI AFRIKI

J. I. C. poroča: — V našem izvodu z dne 28. novembra smo poročali, da je 2,000 Slovencev iz Primorja vstopilo v Middle Eastu v jugoslovansko vojsko.

V današnjem PM se nahaja kratko poročilo, iz katerega je razvidno, da se je ta jugoslovanska edinica že udeležila bojev v Severni Afriki.

Poročilo pravi: — Britanski minister za zadeve Srednjega Vzhoda se je včeraj (15. dec.) povrnil v London in izjavil časnikarjem:

"V Srednjem Vzhodu imamo pravo vojsko zedinjenih narodov. Tam se nahajajo čete United Kingdoma, čete iz kolonij, naraščajoče množine ameriških vojakov, posebno zračnih oddelkov, čete iz Indije, Avstralije, Nove Zelandije in Južne Afrike, kakor tudi oddelki borbenih Francozov, Grkov, Jugoslovanov, Čehov in drugih."

Enajst zavezniških držav se je zavezalo kaznovati preganjalce židov

Washington. — Enajst zavezniških držav in francoski narodni odbor, je obsodilo zverinsko politiko masnega pobijanja židov. Tozadevno je bil narejen tudi sklep, da se krivce kaznuje. Izjavo je podpisalo in odobrilo enajst dežel, med katerimi je tudi Jugoslavija oziroma njena zamejska vlada. Pričakuje se, da bodo prav vse zavezniške države podpisale to izjavo.

"GLAS NARODA"
(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

49th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
Subscription Yearly $6. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado $6.—; za pol leta $3.—; za četrt leta $1.50. — Za New York za celo leto $7.—; za pol leta $3.50. Za inozemstvo za celo leto $7.—; za pol leta $3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3—1242

NAČRTI ZA MIR

Mednarodna Skupščina, katere se udeležuje 19 narodov.

"The Outpost", list, ki ga izdajajo Amerikanci v Angliji, prinaša v svoji številki za november naslednji članek o načrtih za bodoči mir.

Londonski medzavezniški zbor, ki se redno sestaja zdaj že več nego leto dni, je postal zbirališče prvakov poglavitnih zedinjenih narodov za "neovirane razgovore in pomenke". Tu gre za nekakšno neuradno ustanovo, ki je neovirana od vladnega nadzorstva in ne zasleduje nobenih posebnih političnih ciljev.

Sestanki so privatni, tako da se morejo člani razgovarjati med seboj brez zadržkov. Begunci s kontinenta se ne boje, da bi mogla Gestapo zlorabljati njihove izjave v škodo njihovih rodbin ali prijateljev, živečih v zasedenih ozemljih.

Vsaka država ima pravico do deset članskih mest, katera so razdeljena po možnosti med najrazličnejše sloje narodnega življenja: parlament, vojska, verske ustanove, pravo vzgoja, umetnost, znanosti, trgovina in industrija, poljedelstvo, delavske organizacije, časopisje itd. Tako se je zbrala družba mož in žen zares visokih zmožnosti. Predsednik je Viscount Cecil, dočim so podpredsednik gg. Jan Masaryk (češki minister za zunanje zadeve), profesor Rene Cassin (komisar pravoslovja in vzgoje borbenih Francozov), Avgust Zaleski (načelnik civilnega urada poljske republike) in M. Simopulos (grški poslanik v Londonu).

Komisija strokovnjakov.

Devetnajst zedinjenih narodov je zastopanih v tem zboru, med njimi tudi Abesinija.

Konstruktivno delo te skupščine izvršujejo ponajveč komisije strokovnjakov, ki se sestajajo v svrho proučevanja posebnih problemov in potem svoje zaključke objavljajo celotni skupščini.

Prva komisija ima jako širok delokrog. Proučuje sredstva in možnost podpore ljudstev živečih v zasedenih ozemljih, obveščevanje, propagande na radiu, svarila naslovljena sovražnikom itd. Že v mesecu januarju je celotna skupščina na podlagi predloga te komisija enoglasno pooblastila Lorda Cecila, da naslovi britanski in vsem drugim zavezniškim vladam pismo, v katerem je priporočila, da se Grčiji izjemoma dovoli propust dobave živil skozi blokado.

Druga kmisija se bavi s sodišči za vojne zlačince. Dr. de Baer, načelnik belgijskih sodišč na Angleškem, je načelnik te komisije.

Tretja in četrta komisija, katerih predmet je bila varnost proti vojni v bodočnosti ter socialna in ekonomična rekonstrukcija sta se zedinili v eno samo komisijo, ki pa ima različne podkomisije. Podkomisija A proučuje kolektivno varnost —načelnik je sir Ralph Wedgwood, bivši generalni ravnatelj "London and Northeastern Railwaya.

Podkomisija B se bavi z mednarodno organizacijo v bodočnosti. Njen načelnik je, Hen ry Rollins, bivši pravni svetnik belgijske vlade in predsednik mednarodne federacije zveze narodov. Večina članov je juristov, bivših uradnikov Zveze Narodov, ki izvrstno poznajo probleme mednarodnega sodelovanja. Gospodarski izvedenci in finančni strokovnjaki setavljajo podkomisijo C, katere predmet je gospodarstvo in finance v povojnem svetu. Dr. Beyen, Holandec in bivši ravnatelj banke mednarodnih plačil, je na čelu te komisije.

Načelnik komisije št. 5 je dr. Gilbert Murray, ki se bavi z važnostjo vzgoje, vere, znanosti in poduka v povojni rekonstrukciji.

Te komisije so v preteklem letu razčistile mnogo začetnih težkoč, a celotna skupščina, ki se sestane vsak mesec enkrat, je razpravljala o splošnih vprašanjih kakor na primer: "Sedanji položaj v zasedenih ozemljih" — "Tretja točka Atlantskega Carterja" — "Vloga malih držav v povojnem svetu" (razpravo je vodil predsednik Beneš)— "Umetnost natančnejših izjav o mirovnih ciljih zedinjenih narodov" (razpravo je vodil P. H. Lyon) — "Sedanjost in bodočnost I. L. O."

Komisije začno letos oddajati svoja poročila. Ako jih bo celotni zbor odobril, bodo poslana vladam zedinjenih narodov, da jih prouče. Na ta način se razvija nekakšno zbiranje skupnih idej o najvažnejših predmetih, katere morajo že zdaj začeti proučevati glavni zavezniški narodi, da bodo čimbolje pripravljeni za delo miru, kadar bo vojna končana.

ALI VESTE?

Ko kupujete Vojne Hranilne Bonde si prihranjate denar—ga NE darujete!

Prireditev slovenske šole

Koncem meseca julija letos smo sklicali prvi sestanek z namenom, da se organizira slovensko uro za prestali čas šolskih počitnic. Idejo o tem je sprožil Mr. L. Zakrajšek na seji Združenih slovenskih društev v New Yorku in sicer z namenom, da se v teh resnih vojnih časih, ko je stopila nenadno naša prvotna domovina Jugoslavija, odnosno Slovenija, na svetovno pozorišče spričo grozot, s katerimi hočejo nacifašisti uničiti naš narod in pa še bolj spričo odpora, ki ga naše pogumno ljudstvo vodi proti svojim sovražnikom, poda naši mladini nekoliko znanja o zgodovini in jeziku našega slovenskega naroda, iz katerega izhajajo njihovi stariši.

Nekaj tednov pozneje smo se nekako organizirali v toliko, da se je res pričelo s poukom. Sama od sebe se je priponudila, da nam pomaga pri stvari, ga. Ana Furlan, kateri sta se pozneje pridružila še njen sin Aljoša in hčerka Staša. Ni bilo dolgo, ko je prišla, da pomaga s stvarjo tudi Miss Breda Krek, ki je učila nekatere otroke petja in obenem pomagala z učnjem. Ga. Krek je enako dejala, da je pripravljena pomagati pri krojenju narodnih noš dekletom, ki bi si hotele same iste sešiti. Na ta način smo v resnici imeli vso pomoč v pogledu instrukcije in, menim, da gre vsem omenjenim iskrena zahvala za njihovo požrtvovalno delo.

Gospa Furlan si je stvar še posebno vzela k srcu, ker je učiteljica po poklicu in ji je mnogo na tem, da bi otroke zares kaj koristnega naučila, kajti po vojni bodemo uvideli, da bo znanje našega jezika lahko marsikateremu našemu mlademu človeku v korist, ko bo treba sposobnih moči, za preureditev sveta, ki bo ves raztrgan od te vojne morije.

Torej stvar, ki se je začela s skromnim namenom, se je končno razvila v pravo sobotno šolo v katero so vstopali učenci in učenke z veseljem in zanimanjem in so tudi pri stvari dozdaj prav lepo vzdržali, zakar gre priznanje njim samim in pa starišem, ki so jih v to vzpodbujali.

Naši ljudje se zavedajo, da je treba za vsako stvar nekaj sredstev in tako smo kmalu pričeli dobivati darove za šolo. Imena naših darovalcev sproti priobčimo, kadar kaj pišemo o šoli, denarja pa dosedaj še nismo porabili v nobeno drugo svrho, kot za najnotrebnejše stvari, ki smo jih rabili za našo Božičnico katera se bo vršila v nedeljo, 20. decembra in pa za punčke, katere bodemo enkrat po Novem letu oblekli v narodne nošice, katere bodo po možnosti ukrojile naše učenke.

Jugoslovanski Center, odnosno minister Snoj, je daroval šoli potrebne table, in pred nedolgo lepo število nove izdaje slovenskih narodnih pesmi, katere je izdala Slov. Ženska Zveza, dalje so nam pri Centru mimeografirali vse, kar smo sproti potrebovali za šolo, kot pesmi, vaje in slično. Pri tem delu je posebno veliko pomagala Miss Sylvia Krajc, ki je radevolje natipkala stencile za razmnožitev pesmi, itd.

Knjige smo dobili tudi od družine Kuss iz Ridgefield Park, N. J. in Mr. Vavpotič-anu je dal tudi nekaj knjig ter zemljevide, ki nam zelo dobro služijo. Mr. Šeme iz Clevelanda nam je takoj bil pri volji pomagati s tem, da nam je poslal število uglašenih pesmi za mladino, katerih je precej uglasbil on sam. Teh bodemo porabili več na spomlad, ko bodo naši šolarji podali zares dobro prireditev ob zaključitvi šole ali prej.

Slovenski dom v Brooklynu nam je dal na razpolago prostor za učenje in je razumljivo, da je v tem pogledu stvari veliko pomagal, ravnotako se imamo zahvaliti listu "Glas Naroda" za vsestransko kooperacijo. Posebno bodete še prijetno presenečeni, ko bodete v nedeljo na prireditvi naših mladih dobili v roke program, katerega nam je prav po božično prikrojil Mr. J. Lupša, od "Glas Naroda." Urednik Mr. Hude pa pomaga z učenjem petja tako, da moramo reči, da nam je osobje pri listu zelo naklonjeno, kar za šolo, ki večkrat rabi prostor v listu, veliko pomeni.

Preden zaključim to obrisno poročilo o naši slovenski šoli, naj vas vse prijatelje naše šole v imenu naših učencev in učenk prav lepo in vljudno povabim, da pridete v nedeljo, 20. decembra ob 5. uri popoldne v Slovenski dom v Brooklynu, da prisostvujete Božičnici naših mladih šolarjev. S seboj pripeljite vsi oni, ki imate male otroke, svojo mladež, da bo deležna Miklavževih daril in da se bo v družbi naših učencev in učenk razveselila in zabavala.

Šola bo podala lep in zanimiv program s petjem, deklamacijami, šaljivim prizorom, umetnim p l e s o m, itd. Videli bodete pri delu spretnega risanja Donald Orehka, in še druge zanimive točke, predvsem pa "božični večer doma," kar je sestavila skupaj Miss Breda Krek, ki bo z otroci tudi sama nastopila.

Na svidenje v nedeljo!

Anna P. Krasna.

P. S. — Ne pozabite stariši, poslati v soboto svojih otrok v šolo zgodaj, da bodemo imeli vse pri rokah za končne vaje. Kot sem že omenila prej, bodo imeli "lunch" v šoli, da bodemo tako lahko parkrat ponovili vse točke. To je zelo važno in prosim, da upoštevate — na prireditvi bomo imeli marsikakega odličnega gosta in potrebno je, da se dobro odrežemo posebno še, ker izgleda da je naša šola že povabljena za nastop na neko jugoslovansko prireditev, o čemer bomo poročali več pozneje.

V PESMARICI

"AMERIŠKA SLOVENSKA LIRA"

so vključene sledeče

slovenske pesmi:

1. Podoknica — moški zbor z baritonom samospevom
2. Pozdrav — moški zbor
3. Lahka noč — moški zbor
4. Otoški zvon — mešani zbor
5. Pomladnska — mešani zbor, z bariton samospevom
6. Lira I. — za solo speve, moški in mešani zbor
7. Lira II. — za mešani zbor
8. Altantski odmevi — za moški in ženski zbor, z bariton samospevom
9. Kantata iz psalma 126 — moški zbor
10. Soči — za samospeve, mešani zbor in spremljevanjem glasovira
11. Psalm 23 — za samospeve, mešani zbor in spremljevanje glasovira ali orgel

CENA SAMO

50 centov

KOMAD

To so koncertne pesmi za moške in mešane zbore, katere je uglasbil in v samozaložbi izdal MATEJ L. HOLMAR, organist in pevovodja pri sv. Vidu, Cleveland, Ohio, 1923.

Naročite to zbirko pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBL. COMPANY

216 W. 18th St. New York

SIMFONIČNI KONCERTI.

Župan mesta New Yorku, La Guardia bo z WPA orkestrom priredil štiri popoldanske koncerte, čijih namen je prodajati vojne bonde in znamke.

V nedeljo 20. decembra bosta na koncertu, ki se prične ob 5.45 popoldne, izvajani skladbi Brahmsov Violin Concerto in Čajkovskijeva 6. simfonija.

Vsi koncerti bodo v Carnegie Hall, 57. ulica in 7. Avenue.

JERRY KOPRIVŠEK in njegov orkester na ploščah

Terezinka Polka
Na planincah—valček Štv. M 575
in DUQUESNE UNIVERSITY TAMBURICA — Štv. M 571

Za tom. cenik in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSICH Inc. 463 West 42nd Street, New York

IZJAVA ELMER DAVISA O JUGOSLAVIJI.

(JIC.) — Ravnatelj OWI Elmer Davis, je izjavil včeraj na časniški konferenci v odgovor na neko vprašanje glede jugoslovanskega generala Mihajloviča, naslednje:

"Imamo dovolj razlogov, da zaupamo v to, da je general Mihajlović na naši strani. On se nahaja v zelo težki sitnaciji, toda ostal bo tudi še nadalje na naši strani.

"Jugoslovanska vlada, kakor tudi naša lastna vlada, imata do njega popolno zaupanje."

ITALIJANSKE TEŽAVE NA BALKANU.

(JIC.) — Albanski guerilci postajajo čedalje bolj predrzni. Ustavili so pet laških transportnih avtomobilov, ki so prevažali vojaštvo, ubili pet častnikov in zaplenili ves material.

Laškim vojakom so povedali, da so storili to v znak maščevanja zaradi usmrtitve treh Albancev. Naročili so jim, naj sporoče italijanskemu poveljniku Giacominiju, da bodo nadaljevali svoj boj, dokler Italijani ne izpraznijo Albanijo.

PROMETNO VPRAŠANJE V ZASEDENI EVROPI.

(JIC.) — Kakor znano, so železnice in druga prometna sredstva glavni predmet napadov jugoslovanskih upornikov in največše žrtev sabotaže. V zvezi s tem je naslednje razmotrivanje londonske radio oddaje v srbohrvaščini, naslovljeno jugoslovanskim bojevnikom za svobodo, prav posebno zanimivo:

V teku te oddaje je opisal radio govornik obupno stanje prometnih sredstev, prav posebno pa železnic širom Evrope. Navzlic intenzivnih vojaških zahtev, je promet preobložen, tako da je nastala silna zmešnjava. Nemci se že odkrito pritožujejo radi težkoč v pogledu prometa. Prišlo je celo do tega, da Švica in Švedska odklanjata na meji nemške železniške vagone, ker se bojita, da ji na njihovem ozemlju razpadejo. Tretjina lokomotiv se stalno nahaja v popravljalnicah. Nedostatek transportnih sredstev danes že celo resno ogroža Hitlerjeve vojaške načrte.

Transportni sistem je danes največji vojaški problem nemškega Rajha. Za Italijo pa je položaj še slabši in še nevarnejši. Italija je vedno dobivala večino svojega premoga iz Nemčije, prej po morju, zdaj po železnici. Hitlerjeva Evropa potrebuje na stotisoče tovornih vagonov in na desettisoče lokomotiv. Zdaj se že dogaja, da prenašajo krompir v potniških vagonih, ker je tovornih vagonov premalo.

MINISTER VILDER POROČA JUGOSLOVANOM

o Edenovi izjavi glede svobodne mednarodne skupnosti.

(JIC.) — V teku svojega govora, naslovljenega Jugoslovanom na londonski radio postaji, je minister Vilder poročal o nedavni izjavi angleškega ministra Edena, ki je dejal, da Velika rBitanija ne bo nikdar več obrnila hrbta napram Evropi. Mir in varnost sta nedeljiva. A Velika Britanija je sestavni del Evrope.

Velika Britanija, kakor tudi Amerika in Rusija bodo po vojni zgradile nov svetovni sistem, v katerem bo vladala svobodna skupnost narodov. To je velika zgodovinska poslanica, — zdrav pogon demokracije k svobodi in sodelovanju, luč v mraku.

RAZGLEDNIK

Piše Anna P. Krasna

Kongres je za nami.

III.

Včeraj sem zapisala, da hočem reči katero glede kočljive zadeve slovenskih ali jugoslovanskih mej, toda predvsem slovenskih, ker te se očividno zde največja nadloga vsem, ki se bodo morali enkrat izraziti odkrito in brez zavijanj glede tega, če ima slovenski narod pravico, da živi v občestvu ostalih evropskih narodov.

To je razumljivo, a nerazumljivo se zdi marsikomu izmed nas, zakaj naj bi mi sami igrali vlogo potrpežljivega Janezka v zadevi pravičnih in naravnih zahtev našega ljudstva. Vemo, da je bilo baš te dni zagotovljeno Albaniji, da bo postala samostojna po tej vojni — mi smo, kulturno in drugače, na precej višji stopnji od Albancev, a vzlic temu še nimamo nobenega tozadevnega zagotovila, narobe, v Clevelandu me je ta in oni vprašal, če je res, da se smatra celo v raznih vladnih in sličnih najvišjih mestih, da so zgledi za Slovenijo slabi.

Da so slabi vidimo pač lahko sami, ako imamo kaj politične pameti, recimo, ali pa, če enostavno opazujemo, kam sapa vleče. Kaj se govori v višjih vladnih krogih je pa menda le bolj redkim ljudem znano in so razne govorice brškone vojne sorte, to se pravi, prikrojene ugibajočim mislim ljudstva, ki jih potem med seboj motajo in razteza na vse kraje. Nesmiselno je misliti, da bi bil recimo predsednik ali pa kdo drug na odgovornih mestih tako nespameten, da bi bleknil v svet nekaj o nameravani usodi Slovencev ali pa kakega drugega naroda sedaj, ko je še vse skupaj na tehtnici, ter se še ne ve kako se bodo stvari zasukale v notranjosti raznih dežel samih.

Na razne govorice se ne moremo ozirati, so pa dejstva, ki nam lahko služijo za temelj naših različnih mnenj in to na podlagi izkušenj, obljub in rezultatov zadnje vojne, v kar lahko vključimo 14 točk, versajsko in rapalsko pogodbo in tako naprej.

Vsi vemo, da Atlantska izjava, ki je bila tudi priobčena na mestu urednjškega članka v "special delivery" izdaji Glas Naroda, daje vsem narodom up, da bodo, če zmagajo zavezniki, uživali demokratično enakost in pravice.

Vemo tudi, da med te narode spada naša Dravska banovina, ampak Dravska banovina ni cela Slovenija, kar nam je tudi dobro znano in znano je to še marsikomu drugemu, saj se pač nismo sami prodali Lahom in avstrijskim Nemcem.

Faktično torej bi se v legalnem in diplomatskem jeziku razumelo, da obljuba, katero so dali zavezniki, (izvzemši Rusijo) Jugoslaviji glede njene obnovitve, vključuje le Dravsko banovino. Ostala Slovenija nima nobenih garancij in ker nima nobenih zagotovil postane lahko zopet žoga s katero se more igrati naša kot tuja diplomacija. (Z Dravsko banovino mislim oni del Slovenije, ki je bila pod Jugoslavijo.)

Namig, da ne smemo govoriti o mejah, se lahko tolmači na različne načine, zakaj nas zanimajo predvsem naše slovenske meje, ne one Dravske banovine. Naše na Kongresu sprejete resolucije ne določajo v resnici v tem pogledu nič, ker ne govore nič določnega s stališča nacionalnih mej. V tem pogledu torej zadoščajo želji, da se kongres ogne direktni izjavi glede naših mej — naravno torej, se je moralo skriti tiste meje, ki jih je prinesel Glas Naroda na Kongres. Gole besede, ki niso podprte z začrtanimi dejstvi, nimajo nikjer veljave. In v tem se docela strinjam s so-odbornikom za referat št. 2, Frank Zaitzom, ki je dejal, da on v resolucije sploh nima nobene vere.

Atlantska izjava sama nima v resnici tolike veljave, kot se na splošno domneva in to mnenje je bilo že izraženo po avtoritetah, vemo pa tudi sami, kot ameriški državljani, da vsak osnutek pogodb ali dogovora, ki naj postane končnoveljaven in zakonit, mora biti sprejet in odobren po senatu in kongresu Zdr. držav. Atlantski čarter pa je samo dogovor med dvema državnikoma in bo lahko izvajan le, če bosta ta dva državnika imela na svoji strani legislaturno večino.

Če torej vse te in slične možnosti in negotovosti dobro pregledamo in preučimo doznamo, da smo Primorci, Korošci in Prekmurci, kot bratje Hrvatje še vedno pod kapom.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Kitajska obzirnost

Washington. — Predsednik Roosevelt je poslal generalisimu Chiang Kaišeku rokopisno pismo, v katerem je napravil eno napako v besedi "generalissimo" in sicer je napisal v to besedo dve črki "l", namesto ene.

Kadar je stvar prevedena v kitajščino tako nima pomena koliko črk je bilo prej postavljenih v besedo: generalissimo, ker kitajska pisava je, kakor vemo, zelo zamotana reč, toda kitajski uradniki v Washingtonu so kljub temu z vso obzirnostjo in olikanostjo dali predsednikovemu uradu vedeti, da ni treba predsedniku skrbeti radi te pomote v črkovanju general. reda ali naslova, ker po kitajskem mnenju se to niti ne smatra za napako. Stvar ni važna in zato ni pomota ali napaka.

"Faktično," so dejali kitajski uradniki, "bi bilo zelo neolikano od nas, da bi sploh opazili to napako."

UČENJE ANGLEŠČINE.

Za vsakega, ki pride v Ameriko, je potrebno, da se nauči jezika dežele, angleščine. Že zaradi dela je to potrebno, kajti z znanjem angleščine je mogoče dobiti kako boljše delo in za delom smo prišli v to deželo.

Po vseh Združenih državah imajo šole za pouk angleščine in tako tudi New York, ki jih ima najmanj sto. Vsa pojasnila glede pouka v angleščini je mogoče dobiti pri WPA Educational Service Center, 239 E. 11th St., New York, City ali telefon GRamercy 7—1966.

ZA ZAMORSKE OTROKE.

Družba sv. Petra Klaverja, ki vodi misijone med zamorci v Afriki, se priporoča za Božič, da bi kdo kaj daroval za afriške misijone.

Vsak dar s hvaležnostjo sprejme: The Sodality of St. Peter Claver for the African Missions 3624, W. Pine Blvd. St. Louis, Mo.

Studenec Blagoslova!

300 SVETIH MAŠ LETNO, za žive in mrtve člane Mašne Zveze. Članarina za vsako osebo živo ali umrlo 25c. (Nikdar ni potreba obnoviti.) Upišite Vaše sinove vojake.

DRUŽBA SV. PETRA KLAVERJA
za afrikanske misijone
Department G
3624 W. Pine Blvd., St. Louis, Mo.

Podjetniki in trgovci v Little Falls, N. Y., želijo svojim prijateljem in odjemalcem VESEL BOŽIČ in SREČNO NOVO LETO!

S. STAGICH & SON COAL CO.
OFFICE & YARD: 81 Southern Avenue
LITTLE FALLS, NEW YORK
Office Phone 32 — Res. 21 F 23

NEW ANN STREET MARKET
FRANK PETKOVSEK
PROGRESSIVE FOOD STORE
Groceries and Meats
381 So. Ann Street
LITTLE FALLS, NEW YORK
Phone 548

MRS. JENNIE ESTENICH
Restaurant in Gostilna — Dobra postrežba
409 South Ann Street
LITTLE FALLS, NEW YORK
Phone 993 J

OSREDKAR BROS.
TEXACO GAS STATION
South Ann Street & Mill Street
LITTLE FALLS, NEW YORK

KEMPF'S MUSIC STORE
608 East Main Street
LITTLE FALLS
New York
Phone 157

KEARDON'S WALL PAPER & PAINT STORE
583 East Main Street
LITTLE FALLS, NEW YORK
Phone 905 M

MORRIS CLAUSE
FURNITURE
632 E. Main Street
LITTLE FALLS, NEW YORK
Phone 355 W

FRANK GREGORKA
PHOTO FINISHER
38 Danube Street
LITTLE FALLS, NEW YORK
Phone 645

FRANK MASLE
Zastopnik "Glasa Naroda"
39 Danube Street
LITTLE FALLS

Kratka Dnevna Zgodba

F. BINSELT:

Božič med topovi

Beseda srca je bila zmrznila spričo uničujoče slane sovraštva v človeških dušah, hrumenje in treskетanje topovskih žrel je postala govorica med narodi. Med sovražnima deželama se je vzpenjala smrtonosna pošast vojne in se je režala v mrtvaško rezko frfotanje plamenov s pogorišč.

S snegom pokriti vrhunci gora so se zajedali v umazano vijoličasto barvo oblakov. Vse obdano z belimi snežinkami je pojemajoče leto sklanjalo svojo osivelo glavo in se je ugaslo plazilo k svojemu neveselemu koncu. Edagoma, kakor poslednja kaplja radosti v morju brezupne groze je dozorel božič iz sivine sre in neba. Vse jasno in polno zvezd se je dvigala sveta noč polna upanja iznad tlapičene zemlje in se je bočila kakor visok, sinji zvon, ki bo nanj sveta polnočna ura skoraj udarila s srebrnim tolkačem.

To je bilo v najbolj severnih vrstah bojišča. Poročnik Simon je imel to noč nadzorstvo nad jarki in je bil že obšel zunanje straže. Skozi spolzke jarke, mimo žičnatih ovir, volčjih jam in pasti za take, je bil že zašel v območje sovražnikovih zadetkov. V mesečini so se povsod blestele raztreščena in razsekana debla in v nebo so štrlele zlomljene veje, ki so visele iz krošenj. V tleh so zijale jame in se črno odražale od nežno blesteče se beline snega. Mrko zavite, s čeladami pokrite postave so se naslanjale kakor okamenele, kakor bi bile vdelane v jantar te noči. Nedaleč so pogrmevali zategli dvojnati streli granat, da si to grmenje občutil kar na koži.

Toda, kaj bi, včasoma se človek privadi tudi na smrtno koso.

Krog enajstih je prispel Simon do bunkerja ki je bil varen spričo bomb in nad čigar vhodom je eden njegovih fantov načečkal z rdečim svinčnikom in v zdravi šegavosti naslov "tvrdke" z besedami: — "Pri plesočem hrčku" V bunkerju je odpravil pisane pripombe v polkovni dnevnik. Na to se je udobno razkoračil med majceno liliputansko pečico in zastrlim okencem skrovišča. Oddahnil se je, si prižgal pipo in se iznebil nasilja ovojnic. Človek v njem se je povzpenjal kvišku in je za ostanek noči potlačil vojaka v ozadje.

Obsežnost tega večera je nenadoma segla Simonu v dno srca. Njegov službeni pohod ga je bil privedel na sto korakov razdalje mimo cerkvice, njegove cerkvice iz otroških let, ki je bila prišla med sovražnimi predstražami v "deželo od nikogar." Njegova vasica, ki je imela osem do deset hiš, je bila evakuirana. Ondi je bil oče nekoč mizar, dokler se niso bili izselili v veliko mesto. Ko je hodil še na gimnazijo, je bil Simon nekoč še enkrat v tej skromni vasici, toda odtlej ga njegova življenjska pot ni nikoli več privedla tjakaj. Zdaj je bil organist v velemestni cerkvi sv. Martina.

Sveti večer mu je bila prisrčna krona vseh praznikov v letu. Kakor izklesan iz smaragda in rubina se mu je bleštel v duši. Pri nobeni drugi slovesnosti se ni njegova tenkočutna duša tako radovala in vzklikala v njegovem orgljanju. Kakor kak glasnik z govorečo pozavno je v duhu stopal na čelu sprevodov, kakor besednik množic je prosil Gospoda poti in vanstva. Zdaj pa že več mesecev ni imel prilike, da bi se bil v valovanju glasov razraščal in se dvigal in da bi bil svojo dušo spravil v ravnotežje. To mu je bilo najbolj bridko pomanjkanje.

Še vselej ga je bila cerkvica na njegovem pohodu krog straž vabila, nocoj pa se ni mogel več zoperstavljati mičnemu vabilu, ki mu je po njem telo kar drhtelo.

Simon je spet čofotal po jarkih, zdaj pa zdaj se je pogreznil v ilovico in njegovi škornji so se cmokaje vlekli iz nje. Tu zunaj je bilo to noč precej nevarno in razgibano. Nemško težko topništvo je brundalo iz nove, odlično zakrite postojanke in bljuvalo v nasprotnikove vrste svoj ogenj. Francozi še niso bili utegnili dognati kraje baterije in so tipali s svojimi lahkimi topovi za njo — zdaj tu, zdaj tam po bojišču.

Neki strelski jarek se je vlekel počez skozi smrekov gozdič; tik roba so ležala pravkar posekana drevesa. Simon si je izbral pripravno smrečico. Ob strani mu je visel zavojček samih okraskov za na božično drevesce: svečke, kroglice, zlate niti. Krištof, njegov do smrti vdani sluga, mu je bil vse to priskrbel iz dve uri oddaljene vasi, kamor se je bil peljal s kolesom. Tudi velik ključ — saj je bil Krištof ključavničar po poklicu — mu je bil po Simonovem opisu naredil zanj iz debelega žeblja.

Začudeni in brez besed so obstali stražni vojaki, ko so na čarobno besedo gesla spustili svojega poročnika mimo. Ta je z dreveščkom na rami odločno korakal dalje v deželo od nikogar.

Simon se je napotil navkreber na grič. Ali ni na oni strani opazil modrosive postave s čelado na glavi? A kaj bi se zdaj menil za to!

Previdno je vaknil vitrih v ključavnico in se je ravnal natančno po Krištofovi navodilih brado "ključa" je obrnil navzgor ,porinil je z enim palcem ključ, kolikor je mogel kvišku in je obrnil. A brada je zdrsnila mimo zapaha. V drugo je poskusil — uspeh je bil isti. Pri tretjem poskusu pa je imel srečo, ključavnica je škrtnila. vrata so se odprla. Votlo so odmevale njegove trde stopinje po praznem prostoru. Snel si je čelado z glave in jo položil na klop pri vratih.

Kako se je prebudilo na tisoče spominov v njem! Tako živo, da bi ga prijel, je v duhu zaplaval minuli čas pred njim. Spredaj, pri stranskem oltarju je zagledal božično drevesce v lučkah, kako se je dvigalo nad jaslicami. Plavolase glavice šolarjev so se sklanjale nad notami, vsi so bili prešinjeni s sveto nočjo in ožarjeni z njo. Potem so vsi pogledi poiskali starega učitelja redkih las in s pozlačenim ščipalnikom pod vzbočenim čelom, kako je dvignil roko in dal znamenje za petje lepih božičnih pesmi. Spredaj je v svoji klopi na levi sedela mati, ki sta jo Simon in oče že več let pogrešala. Videl je leskетanje zlate obreze njenih mašnih bukvic prav tako kot včasih, in moral se je opreti klopi, da ni omahnil spričo živih vtisov iz otroških dni. Ves poln božiča je spet enkrat začutil, kako so vsi predali njegove duše odprti.

Simon je vzel iz žepa električno svetilko in si je posvetil v zakristijo. Ondi so stale v kotu božične jaslice, a teh ni hotel vzeti iz njih prostora. Samo za božično drevesce si je vzel. Na stranskem oltarju je prižgal svečo in postavil drevesce. Kako je bil srečen! Otrok v njem je dvignil svojo glavo, polno solnca in se mu je nasmehnil. Že so bile kroglice in svečke pritrjene in so bile zlate niti razprostrte.

Manjkalo je še Dete v jaslicah. Brez dvoma je bilo zaklenjeno v stenski omari v zakristiji, mogoče pa je bilo tudi evakuirano. Toda v omaro ni hotel vdreti. A zgoraj v zvoniku je bil bržčas še stari Jezušček, saj ga je bil sam pomagal dati tjakaj, potem ko si je prejšnji župnik nabavil novega.

Spet je vzel žepno svetilko v roko in je šel po vegastih in trhlih stopnicah iz zakristije navzgor. Pošastno je stalo nad njim tramovje. Resnično: tu je bil stari Jerušček. "Lej, kako je Bog ves preperel in prašen in odveč," si je mislil, "in prav takšen je zunaj svet."

S svojim robcem je obrisal prah s kipa; leva rokica je bila odlomljena. Potem ga je varno spravil navzdol in ga dal pod drevesce. Z nekega oddaljenega francoskega rotovža je zaslišal biti dvanajsto uro, sveto uro. Potem je šel na mali kor in se je usedel k starema harmoniju, da je odprt, je itak vedel, saj se pokrov že zdavnaj ni dal več zaklepati.

Simon je začel s svojo najljubšo božično pesmijo. Škripajoči harmonij je le s težavo izražal plamteči izliv napeva, ki so mu ga Simonove izurjene roke skušale izvabiti. "Sveta noč, blažena noč . . ." v naj hujši stiski je ječalo človeštvo. Kakor že tolikokrat v zgodovini, je spet stopila tista sveta ura v ospredje in človeštvo je ležalo pred Stvarnikom v prahu in je koprneče pričakovalo dobrote Vsemogočnega. Žival je svojo kačasto glavo dvignila kvišku iz zasmrajenih tal. Zemlja je ležala tu vsa razgrebena in razdrta, iz njenih vrtov ljubezni so grmeli topovi bratovske nesloge in njih hrumenje se je razlegalo v zvoke angelske noči.

Simon je zaigral druge znane božične pesmi in slednjič so mu izpod prstov začeli vreti glasovi njegove duše. Ubožni vaški harmonij se mu je nenadoma spremenil v mogočne velemestne orgle. V duhu je stopal s harfo pred narodi kakor David in je raznetil žarjavico v njih srcih za sprejem Gospoda.

Pošast vojske bo premagana, pa ne z napadi in ubijanjem, marveč z ognjem vere, s povzdigovanjem duha k Bogu. Na milijone duš se gnete z njim vred proti nasipom večnosti. V sijaju te biserne noči buči nad vsem, kar je na zemlji, zmaga Vsevečnega. Njegova pot je s palmovimi vejicami potresena. On stopa nizdol v uboštvo ljudi, v mrzloto hlevov. To da svet je zavrgel Boga, a njegovo kraljestvo bo navzlic vsemu rastlo kakor sadno drevo in trta.

Simon je zaprl harmonij in je stopal po ozkih hrešočih stopnicah navzdol. Vrata cerkvice so bila odprta. Ali je veter butnil vanje? Nenadoma je v nejasni, plapolajoči svetlobi svečo zagledal francosko puško z nasajenim bajonetom, ki je slonela na klopi in francoska čelada je ležala poleg njegove.

— — —

(Nadaljevanje na 4. str.)

LITTLE FALLS LUMBER COMPANY
Retail Lumber and Bldg. Supplies
73 Southern Avenue
LITTLE FALLS, NEW YORK
Phone 769

THE DRESHER FURNITURE CO.
The Store Where Good Furniture Cost Less
41 W. Main Street
LITTLE FALLS, NEW YORK
Phone 238

NAST
HARDWARE & SPORTING GOODS
LITTLE FALLS
New York

BRADLEY'S SHEET METAL WORKS
All Kinds of Sheet Metal Work
105-109 W. Main Street
LITTLE FALLS, NEW YORK
Phone 825 J

STANDARD PLUMBING CO.
HEATING and PLUMBING
556 E. Main Street
LITTLE FALLS, NEW YORK
Phone 479

H. J. Du BOIS
JEWELER and GIFT SHOP
593 Main Street
LITTLE FALLS, NEW YORK
Phone 232 R

SMALLEN'S
634 E. Main Street
LITTLE FALLS
New York
Phone 528

ED. GREGORKA
PHOTOGRAPHER
553 Main Street
LITTLE FALLS, NEW YORK
Phone 650

WILLCOX WATTS & CO.
INSURANCE & REAL ESTATE
16-18 West Main Street
LITTLE FALLS, NEW YORK
Phone 119 J

Izrezite te oglase in jih spravite, da jih boste za bodoče imeli pri rokah.

Islandski ribič

ROMAN — Spisal PIERRE LOTI.

30

Kadar so mornarji kramljali, so govorili o vsem tem v kratkih, gotovih besedah, kakor o dobro znani stvari. Toda vkljub temu so vendar čutili neko nedoločno vero v strahove. nejasen strah pred pokopališči, skrajno zaupanje do svetnikov in podob, in pred vsem neko prirojeno spoštovanje do blagoslovljenih tal krog cerkva .

Jan za svojo osebo je bil prepričan, da ga ugrabi nekoč morje, morje, kakor bi to hitreje uničilo — in misel da je ostal Silvester tam daleč v neznani zemlji, je delala njegovo žalost še obupnejšo, še bolj črno.

Ker je vse drugo preziral, se ni nič sramoval, temveč jokal je neprikrito, kakor bi bil sam.

Zunaj se je začelo polagoma svetiti po prazninah, dasi je bilo šele dve popolnoči. V istem času se je zazdelo, kakor da se ves ta prostor širi, širi, da postaja še neizmernejši, kakor silna, strašna votlina. Z zarjo, ki je vstajala na vzhodu, so se odpirale tudi oči, in duh je bolje umel neizmernost onih daljin. Meje vidnega prostora so bile sedaj potisnjene tja daleč v ozadje, in zdelo se je, da se še vedno oddaljujejo.

Svetloba je bila še zelo bleda. toda naraščala je, zdelo se je, da prihaja v majhnih koscih, v lahkih sunkih, rekel bi, da je razsvetljeno to večno morje skozi prozorno steno. kakor da se dvigajo tam izza sivih megla pučasi, svetilke z bledimi plameni, tiho, skrivnostno. da bi ne motile temnega miru neskončnega morja. .

Ta velika, bleda luč pod obzorjem, to je bilo solnce, ki se je d vigalo leno, brez vse moči, da začne svojo dolgo, hladno pot nad vodami. To jutro ni bilo videti rožnate zarje, vse je ostalo bledo in žalostno. In na krovu "Marije" je jokal mlad veliki Jan.

Te težke solze in ona še večja melanholija, ki je ležala na morju, to so bila znamenja žalovanja za mladim, neznanim junakom, žalovalo je za njim islandsko morje na katerem je bil preživel pod življenja.

Ko se je zdanilo, si je Jan hitro obrisal oči z rokavom svojega volnenega jopiča ter nehal jokati. Bilo je končano. Zdelo se je, da je zopet popolnoma vtopljen v delo in enolično okolico, ki ga je obdajala, da ne misli na nobeno stvar več. .

Sicer so bile pa mreže polne, dela je bilo preveč. Okolica je kazala sedaj čisto novo lice. Veličastni prizor vstajajočega jutra je bil končan. in sedaj se je zdelo, da se daljave zožujejo ter strinjajo nad ladjo.. Kako je bilo vendar mogoče. da je bilo videti morje še pred kratkim tako neizmerno? Obzorje je bilo sedaj čisti blizu, zdelo se je, da je skoro premalo prostora. Praznina se je napolnia z razpetimi zastori, ki so plapolali sedaj komaj vidno, kakor slaboten dim, sedaj zopet jasno začrtani, kakor naprani. Padali so na lahko in tiho, kakor belo platno, ki nima nikake teže;. Toda hiteli so od vseh strani ob istem času, kakor bi hoteli vse obkoliti in zagrniti. In to je tiščalo mornarje, ko so videli, kako se polni zrak, ki so ga dihali.

To je bila prva avgustova megla, ki je vstajaia. V nekoliko minutah je postala gosta, neprodirna; krog "Marije" je bilo razločiti samo še bledo vlažnost, v kateri je izginjala solnčna svetloba ter so se navidezno izgubljali ladjini jambori.

"Glejte jo, kar naenkrat smo jo dobili, to umazano meglo, — so govorili možje.

Poznali so že dolgo to neizogibno tovarišico, ki se jim je pridružila vselej v drugi polovici njihovega bivanja na Islandu. Toda oznanjala jim je tudi obenem, da bo to skoro končano, da se skoro vrnejo domov, v Bretanijo. .

Drobne svetle kapljice so se začele nabirati po njihovih bradah; njihova gorjavela koža se je svetila od vlažnosti. Če sta se spogledala dva z enega ladjinega konca na drugem, sta se videla le nejasno, kakor prikazni. Bližnji predmeti pa so bili videti v tej dolgočasni bledi svetlobi nekako bolj pusti, raskavi. Nikdo se ni upal dihati z odprtimi usti, vlažen mraz jim je izpreletaval prsi. .

Lov pa je šel hitreje in hitreje od rok. Nič več niso govorili, mreže so bile vedno polne. Vsak trenutek je bilo čuti kako je padla na krov debela riba, kakor bi udaril kdo z bičem po deskah. Jezno so bile z repovi ob trda tla ter poškropile vse okrog z morsko vodo, pomešano z drobnimi, srebrnimi luskami. Mornar, ki jim je paral trebuhe z velikim nožem, se je v naglici vrezal v prst, in njegova rdeča kri se je mešala s slano lužo.

Deset dni so ostali to pot v gosti megli, skozi katero ni bilo ničesar videti. Lov je bil vedno dober, dela vedno dovolj, da se skoro ni bilo mogoče dolgočasiti. Od časa do časa, venakomernih presledkih je zatrobil eden izmed mornarjetv v rog, da je bilo slišati kakor bi zatulila divja zver.

Včasih so odgovorili na njihov klic drugi rogovi izza daljnih belih megla. Tedaj so podvojili čuječnot. Če se je glas bližal, so vsi napenjali ušesa proti neznanemu sosedu, katerega ne bodo gotovo nikdar poznali, in čegar bližina je bila vendar nevarna. Začeli so domnevati o njem to in ono, govorili so o njem kakor o svojem tovarišu, in želeli so ga videti. Napenjali so oči. da bi prodrli te bele ,nepremične tančice, ki so visele v zraku vse na okrog. .

Potem se je sosed zopet oddaljil, glasovi njegovega roga so zamrli v nemih daljavah in bili so zopet sami v tišini, sredi brezkončnih, nepremičnih megla. * Vse je bilo premočeno, vse je bilo polno slanih luž. Mraz je postajal občutnejši, solnce se je vleklo sedaj že počasneje ob obzorju, že so se začele resnične, eno ali dve uri trajajoče noči, sive, puste, ledene noči.

Vsako ju tro so zmerili globino vode, ker so se bali, da bi se "Marija" ne približala preveč skalnatemu Islandu. Toda nobena vrvica, kar so jih imeli na krovu, ni mogla doseči morskega dna. Bili so torej pač na širokem morju, nad lepo, globoko vodo.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Ruska zima—dober general

V teh dneh pogosto čitamo v poročilih o strahotah ruske zime. Vse to kar smo poslušali na radiu, čitali v časopisju ali zvedeli na kakršenkoli drug način, izgublja na svoji vrednosti pri čitanju poročil izvedencev in strokovnjakov takozvanega vremenoslovja.

Hitler je že pred izbruhom sovražnosti na Poljskem mobiliziral vremenoslovce., ki so pazljivo zasledovali vremenske spremembe v vseh delih sveta in na podlagi takih opazovanj več ali manj točno napovedovali vreme za ves mesec v naprej. Na ta način so postala vremenska poročila vojaška skrivnost in kmalu po nastopu vojne so posamezne države prepovedale objavo vremenskih podatkov. Za take slučaje je imel Hitler na razpolago svojo peto kolono, ki je redno pošiljala vremenske podatke osrednjemu vremenskemu uradu v Berlin. Ves svet, zlasti pa vojaški strokovnjaki, so se začudili, da je Hitler pričel s svojim napadom na Poljsko 1. septembra. Mesec september je na področju Poljske države skoro najbogatejši mesec na padavinah. Leta 1939 pa je bilo ravno v tem mesecu najlepše vreme, ki je v mnogem pripomoglo prusjaškim hordam do vojaških uspehov.

Tudi pri naslednjih nacističnih vpadih na ostalo Evropo, je Hitler pred vsakim novim udarom povprašal vremenske proroke o zadržanju vremena v prvih tednih novega napada. Tako je postopal tudi pri napadu na Rusijo. Tu pa je prusjaška vremenska znanost odpovedala. Nekateri vremenoslovci so sicer na podlagi statističnih podatkov prerokovali. da bo zima leta 1941-42 izredno ostra in so svoja prerokovanja utemeljevali z različnimi ugotovitvami, ki niso brez vrednosti.

Deset in desetletna opazovanja in primerjanja vremenskih podatkov, so dognala, da so vremenske razmere v mnogem odvisne od sončnih peg in stanja ozvezdij ob določenem času. Sončne pege so madeži, ki jih pokazuje solnce ob določenih časovnih razdobjih. Te pege nastanejo zaradi strahovitih potresov v notranjosti solnca. ki trajajo včasih zelo dolgo, drugič pa je zopet njihovo delovanje zelo kratko, Lahi imajo v Bandandi, v bližini Faence zvezdarno, ki je že meseca oktobra leta 1938 ugotovila, da kaže solnce na svojem vzhodnem robu eno izmed največjih peg. ki so jih sploh kdaj zapazili. Vremenoslovci so že takrat napovedali neko daljše razdobje deževnih poletij in zelo ostrih zim. Od tega časa dalje, pravijo zvezdoslovci, se solnce še ni umirilo. Na solncu nastajajo prirodni pojavi ogromnega obsega, ki seveda niso brez vplivov na našo drobno majhno zemljico.

Vremenske razmere pa so v mnogem odvisne tudi od stanja ozvezdij ob določenem času. To resnico so spoznali že naši prastari predniki. Mokra leta so nastopala vedno takrat, če je Jupiter pri poletu v vesmirje letel pred soncem, ki drvi proti Herkulesovem ozvezdju in pri tem privlači nebesni znamenji "ribi" in "vodnjarja." Naši predniki so zato ti nebesni znamenji imenovali kot "mokri". Nasprotno pa veljata nebesni znamenji "lev" in "devica" kot "suhi" znamenji.

Po nekaterih pravilih, ki so jih osvojili razni raziskovalci, je treba računati z mokrimi poletji in ostrimi zimami, polnimi snega, če veliki planeti, zlasti Jupiter in Saturn, potegnejo skozi "mokra" nebesna znamenja. To se je v resnici zgodilo lansko leto. To pravilo še znatno pridobi na svoji veljavi, če se obenem tudi Venera giblje v isti smeri. Tudi to se je zgodilo pozimi leta 1941-1942.

Raziskovanja so na podlagi statističnih podatkov nadalje ugotovila, da se v časih povečanih sončnih peg pojavljajo na naši zemlji fizikalne spremembe. Tako pravijo ta raziskovanja, da imajo ogromni ognjeniki na solncu (sončne pege povedo namreč, da bruhajo v teh časih ogromni ognjeniki na sončni površini) velik vpliv na morsko valovanje na naši zemlji, ki neugodno vpliva na vremenske razmere. Obenem pa ti ognjeniki povzročajo velike magnetične motnje na naši zemlji. ki povzročajo potrese, delovanje ognjenikov itd. .

Sončne pege so mnogokrat pet do desetkrat tako velike, kakor je naša zemlja, zato nam bo njihov vpliv lahko razumljiv.

Vse te lepe stvari so vremenoslovci točno razložili svojemu gospodarju v mesecu juniju lanskega leta. Ali Hitler ne bi bil prvi zli duh človeštva sedanje zgodovine, če bi poslušal znanstvenike in učenjake. Njega je sama božja previdnost postavila — to so njegove trditve — na zemljo in se zato pokori samo svoji trmoglavosti in svoji mračni duši.

Hitler je mislil, da bo z Rusi opravil, kar na hitro roko. Tako pač, kakor je to šlo pri ostalih delih Evrope. Ali v Rusiji je naletel na nasprotnika, ki je bil ravno tako pripravljen na vojno, kakor on sam. Sili sta bili izenačeni. Prusjaška nepremagljivost je dobila prvo pošteno brco.

Poročila iz Nemčije pravijo, da je bila ruska zima v resnici eden najsposobnejših generalov v sedanji vojni. čeravno so Prusjaki lansko leto trdili, da ta general ne zasluži v nemški vojski niti narednikovega čina. Sedaj nemški listi po vrsti obdolžujejo nemške vremenoslovce, da so oni krivi, da je nemška vojska pretrpela tako strašne izgube. Nevtralni opazovalci na ruski fronti so namreč ugotovili, da je imela nemška vojska v zaledju petkrat tako velike izgube, kakor pa na fronti polnih pet mesecev ruske zime. Ta svoja poročila so šele sedaj vtihotapili v tujino. Izgube cenijo ti poročevalci na poldrugi milijon ljudi. Nemci pa so izgubili zaradi ostre zime tudi ogromne količine vojnega materiala, zlasti motornih vozil vseh vrst, propadle pa so tudi neizmerne količine živil. Posevki pa so utrpeli tako škodo, da je žetev bila zelo slaba.

BOŽIČ MED TOPOVI

(Nadaljevanje s 3. str.)

Organist, ki je bil še ves v onstranstvu, se je ko blisk povrnil v resničnost. Brž je imel samokres v roki. Spredaj je pri njegovem drevescu klečala temna postava. Zdaj je vstala, bil je vojak iz sovražnikovih vrst.

Poročnik je za hip osupnil. Tujec je pristopil k njemu, ponudil mu je roke in dejal:

"Blagoslovljene praznike, tovariš."

Simonu je toplo zaplalo po žilah. brž je segel tujcu v roko in je dolgo molče stiskal. To je bila torej tista navidezna grozota, ki je ogražala njegov dom, ki je bila tako polna človeške miline in prikupljive duše. Simon je oberoč zgrabil Francoza za pleča, prižel si ga je na prsi, da je začutil toploto tujega telesa in je kriknil: "Človek, ,brat moj, Bog nas neskončno ljubi. Gorje mu, kdor zavrže njegov mir!"

Tedaj so začeli zunaj zamolklo grmeti topovi velikega kalibra in zračni pritisk ju je ploskil po obrazu. Brez dvoma so Francozi odkrili novo sovražnikovo postojanko, zdaj pa so udrihali s svojimi težkimi možnarji po njej. Simon je upihnil svečke svojega božičnega drevesca. Francoz si je posadil čelado na glavo in je vzel puško. .

Cerkvica je bila v temo zavita, bledi odsevi mesečine so kakor strahovi prihajali skozi okna na kamniti tlak cerkve. Ko je Francoz odhajal, je kakor v navdihu zaklical:

"Prekletstvo je prišlo na zemljo. Ali vidiš te požare? Ali slišiš bobnenje tankov? Kdor se zavrže, bo pohojen in pomandran."

Simon je spet skrbno zaklenil vrata za seboj. Pri povratku je moral zaradi hudega streljanja, ki je bila njegova pot v njem, napraviti velik ovinek. Prišel je prav do tja, kjer so se začele angleške postojanke. Odondod so se razlegali glasovi dude, ki je piskala škotsko božično pesem.

Žarometi so z bledimi tipalkami tipali po obzorju. V dalji je regljala mrtvaška ragija.

"ODPRTA NOČ IN DAN SO GROBA VRATA . . ."

V Renton, Wash., je nedavno umrla Mrs. Jožefina Vidmar stara 68 let in doma iz Lazine, pri Žužemberku. Njeno dekliško ime je bilo Tekavčič, po domače Jernejeva Žefa. V Ameriki je bila 55 let in zapušča 2 sinova, tri hčere in sestro.

†

V Waukegan, Ill. je pred dnevi naglo umrl John Prebil, star 61 let in rojen na Lesenem brdu pri Vrhniki. V Ameriki je živel 36 let in zapušča sina, dve hčeri in brata.

†

V Mullan, Idaho, je v bolnišnici umrl Frank Vidic, star 54 let in doma iz Poljan nad Škofjo Loko na Gorenjskem. Njegovi tukajšnji sorodniki niso znani, v starem kraju pa zapušča hčer, brata in sestro.

†

V Chicagu, Ill., so našli 48 letnega Avgusta Peska v spalnici njegovega stanovanja obešenega. Njegov sin George Pesek je povedal policiji, da je bil njegov oče že dalj časa silno potrt, ker ga ni nihče hotel vzeti na delo.

†

V Clevelandu O., je v bolnišnici preminila Mrs. Antonija Kodromaz, roj. Bordon, doma iz župnije Prepoto na Primorskem. Stara je bila 52 let in je zbolela za mrtvoudom. Zapušča žalujočega soproga Andreja., sina Leona, ki je pri marinih in pet hčera.

†

V Milwaukee, Wis., je zadnje dni preminil rojak Fr. Štampfl star 72 let, doma iz Rečice v Savinjski dolini na Štajerskem. Zapušča žalujočo soprogo in 3 sinove. V Ameriki je bival kakih 40 let. — Istotam je preminila rojakinja Frančiška Žagar stara okrog 50 let. Zapušča žalujočega moža, sina, dva brata in sestro. — Dalje je 28. novembra preminila Margareta Šuštar, stara 54 let in doma iz Selc nad Škofjo Loko na Gorenjskem. .

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo — UNITED STATES ozziroma CANADIAN POSTAL MONEY ORDER, ako je vam le priročno

GOLDSTONES
Opposite Hotel Snyder
LITTLE FALLS, NEW YORK
Appropriate Gifts for All!

THE LITTLE FALLS NATIONAL BANK
LITTLE FALLS
New York

ROGERS and ASHE, Inc.
INSURANCE
500 E. Main Street
LITTLE FALLS, NEW YORK
Phone 128

YOURDON'S STORE
RETAIL CLOTHING & FURNISHING
517 Main Street
LITTLE FALLS, NEW YORK
Phone 425 J

THE HERKIMER COUNTY TRUST COMPANY
500 E. Main Street
LITTLE FALLS, NEW YORK
Phone 87
Member of Federal Deposit Insurance Corporation

G. I. EYSAMAN
HARDWARE — HOUSEWARE
Main Street
LITTLE FALLS, NEW YORK
Phone 307

JOHN E. LEWIS
JEWELERS & OPTOMETRIST
550 Main Street
LITTLE FALLS, NEW YORK
Phone 107 W

KONCHAR FUNERAL SERVICE
SLOVENSKI POGREBNIK
LITTLE FALLS, NEW YORK
18 Douglas Street
Phone 21

WILLARD LEVEE Inc.
JEWELERS and OPTICIANS
566 Main Street
LITTLE FALLS, NEW YORK
Phone 310

Why not clip out these business cards and file them for future ready reference?